

Bondevenner overalt

Vi registrerer med glede – pluss en smule overraskelse – at flere partier, inkludert Ap og Høyre, nå kaster seg inn i et politisk race om å vise bondevennlighet. Vi ser ikke bort fra sammenhengen med høstens valg. Konkurransen om å være bondens beste venn er uansett bra.

I kampens hete kan det nemlig hende at et eller annet parti kommer med ett eller annet nytt konkret løfte som varsler ny giv for næringen. Kanskje er løftet såpass forpliktende at partiet ikke får rodd seg unna igjen når valgkampen er over. Kanskje kan valgkampens bondevennlighet løfte stortingsmeldingen regjeringspartiene jobber med. Man skal aldri si aldri. Så derfor: Kjør debatt!

Startskuddet for denne kranglerunden gikk da Ap spurte Landbruksdepartementet om å beregne enkelte konsekvenser av Høyres landbrukspolitikk. Det fikk Høyre til å se rødt. Her kan vi ikke gå inn på tallforviklingene som i går ble brettet ut i Nationens spalter. Men her lyser det politikk lang vei: Høyre – med Frp på slep – er ute etter å bortforklare virkningen av sine kuttforslag. Ap vil avkle de borgerliges kutt, og fjerne inntrykket mange sitter med etter denne våren: Nemlig at forskjellene mellom Ap-ledelsens og Høyre landbrukspolitikk er minimal. Det er den rødgrønne alliansen som gir Ap troverdighet. Ap surfer på Sp når det trengs.

I går fikk Ap ny drahjelp fra Sp. Da solgte statssekretær Ola T. Heggem inn glansbildet av

Oppsummert

Kappestrid

1 Høyre og Ap krangler åpenlyst om hvem som er mest bondevennlig.

Løfter i vente?

2 Kranglingen er bra. Den øker mulighetene for at en av partene skal slippe fra seg et forpliktende løfte i stridens hete.

Sp tar kaka

3 Regjeringen leder likevel racet i bondevennlighet. Sp selger nå smørsida av den nye landbruksmeldingens resultater.

regjeringens landbrukspolitikk i Klassekampen. SSB har avslutta en landbruksteling som gir Heggem vann på mølla: Takten i sentraliseringen og bruksnedgangen er senket, «bare» 24 000 bruk er blitt borte det siste tiåret. Ifølge Heggem er landbruket styrket med sju-åtte milliarder gjennom seks landbruksoppgjør.

Her bør vel bøndene bare takke og bukke, selv om mange sikkert lurar på hvor de pengene er blitt av, og hvor mye andre grupper har fått. Pengene skinner uansett i regjeringens politiske regnskaper. Men den enøyde er konge i de blindes rike, og regjeringen leder åpenbart 1-0 i praktisert bondevennlighet. Og så kan det bli valgkamp.

SAGT

av andre

Knut Arild Hareide: – Positiv nysgjerrighet. FOTO: SCANPIX

Nysgjerrighet

* «Det er en positiv nysgjerrighet rundt KrF og meg som person. Det viser at vi har muligheter, men jeg vil være forsiktig med å kalle det en Hareide-effekt.»

Knut Arild Hareide, KrF-leder, til Aftenposten.

Strøm i Norge

* «Forutsetningen for å benytte markedsøkonomisk tankegang på strømforsyningen er at det er en fri og tilstrekkelig tilgang på strøm til alle hele tida. Det er det ikke nå. Dermed har markedsøkonomisk tenkemåte feilet på strømforsyningen i Norge, og økonomene har gjort en kjempetabbe som politikerne må ta ansvaret for å rette opp. Nå må vi tenke på følgene for alenemoren med to barn, slik Trygve Bratteli alltid minnet oss om i alle saker i sin regjeringstid.»

Finn Lied, Arbeiderpartiveteran, i Dagsavisen.

Konkurranse

* «Mellom EU og USA kan vi kanskje se en slags konkurranse i forfall.»

Timothy Garton Ash, Oxford-professor, i Dagbladet.

Erkenorsk

* «Bonden fra Gudbrandsdalen er blitt stående som det romantiske synet på det erkenorske. Men det er jo feil. Det er lett å glemme at landet vårt egentlig stort sett består av kyst.»

Thomas Hylland Eriksen, sosialantropolog, til Dagsavisen.

De frigjorte hender

DAGENS GJEST

På Løten folkebibliotek har vi den i femte utgave. De frigjorte hender satte ord på de samfunnsendringer norske kvinner hadde gjennomlevd ved overgangen til industrialismen. Sier navnet Mimi Sverdrup Lunden deg noe?

Det ser slett ikke så galt ut om du søker henne opp på nettet. 144.000 treff kan tyde på at vi fremdeles vet å sette pris på hennes gjerning. Hun ble den som først skrev kvinnes kulturhistorie i Norge.

Kort fortalt var Mimi Sverdrup Lunden, eller Maria som hun egentlig het, en prestedatter fra Solund i Sogn og Fjordane. Født 13. juni 1894, død i Oslo mange år

Mimi Sverdrup Lunden

senere, i 1955. Mellom de to årtallene ligger et liv, en imponerende gjerning, et engasjement og et kall. Hun tilhørte en generasjon som så det som kvinners rett og plikt til å bygge nasjonen på lik linje med menn. Examen artium avla hun i 1912, ferdig adjunkt ble hun i 1918 og cand. philol. i 1931. Da den tyske pasifisten Carl von Ossietzky, dømt for landssvik og spionasje i 1931, ble lansert som kandidat til Nobels fredspris i 1935, engasjerte hun seg også for hans kandidatur. Hun var aktiv antifascist og ledet organisasjonen Asylrettens Venner som i 1930-årene kjempet for at tyske jøder skulle få tilgang til Norge. Som flere av sine engasjerte medsøstre skrev hun i kvinnebladet Urd. Men først og fremst huskes hun for bøkene De frigjorte hender (1941) og Den lange arbeidsdagen (1948).

Hva er det så som kjennetegner hennes forfatterskap? Først og fremst evnen til å gjøre historien levende og samfunnsaktuell. Altfor ofte, mente hun, hadde kvinner måttet vike når menn og maskiner ved overgangen til pengehusholdning hadde overtatt deres tradisjonelle arbeidsoppgaver. Med kvinneøyne leste hun statistikker og offentlige

Sjur Harby

Sjur Harby er arkeolog og skribent

HENDENE I FANGET
«Ikke sy eller strikke når dere får litt ledig tid – tenk.»

utredninger og trakk linjer fra fortid til nåtid. Mimi Sverdrup Lunden hadde selv følt på kroppen hvor urimelig behandlingen kunne være da mellomkrigstidens økonomi tvang gifte kvinner ut av arbeidslivet for å lette på arbeidsløsheten. Gifte kvinner var jo likevel forsørget, het det den gang. Selv satt hun med to barn og en syk mann, men opplevde bare at hennes klage til departementet fikk et «det ordner seg nok» til svar. «Hun innprentet», skriver Eva Kolstad om henne, «sine kvinnelige elever at piker måtte lære seg å sitte med hendene i fanget uten å gjøre noe. Ikke sy eller strikke når dere får litt ledig tid – tenk».

Den 13. juni ville Mimi Sverdrup Lunden ha fylt 107 år. To ganger havnet hun i fengsel for å ha hjulpet flyktninger under siste krig. Senere var hun å finne blant stifterne til Den Norske Fredskomiteé. Mimi Sverdrup Lunden brukte sitt forfatterskap til å sette en agenda. Hun gjorde det altfor få kulturhistorikere gjør i dag, nemlig å delta med sin kunnskap inn i samfunnsdebatten. Det er derfor vi bør skjenke henne en vennlig tanke. Fordi hun engasjerte seg.

Fordi hun ikke lot seg tie i hjel.